

educatieve tuin

vergroot betrokkenheid met leefomgeving

Tekst en fotografie - Hanneke Prins

Op hun knietjes zitten ze, in de schaduw, om te luisteren naar 'juf' Rimkje Taylor. De kleuters van meester Tobias van der Zee van de Jenaplanschool Wittevrouwen in Utrecht komen sinds begin april elke week naar de educatieve tuinen van Grifsteede om te tuinieren.

Grifsteede is een van de vier 'steedes' in Utrecht die onderdak bieden aan onder meer een stadsboerderij, een educatieve tuin en een les- en expositieruimte. De steedes worden beheerd door de Groep Natuur- en Milieucommunicatie (NMC), onderdeel van Stadswerken, die natuur-educatie als speerpunt in zijn beleid heeft opgenomen.

Na de les krijgen de plantjes water. >

Ijzeren hand

Juf Rimkje legt de kinderen uit dat ze straks eerst hun tuintjes (0,5 bij 1,5 m en voorzien van een plantenstok met hun eigen naam) onkruidvrij mogen maken, zodat de planten die ze gaan poten en zaaien alle ruimte krijgen. Daarvoor krijgen ze een emmer, een 'ijzeren hand' (hark) en schep. Als de kinderen hun gereedschap hebben opgehaald, gaan ze met volle inzet en veel plezier aan het werk.

Rimkje Taylor, educatief en communicatiemedewerker van Grifsteede, bevestigt de motivatie van de kleuters. Taylor: 'De kinderen zijn nog maar een keer in hun tuintjes geweest, maar ze zijn allemaal bijzonder enthousiast en ze leren heel snel. Het mooie is ook hoe ze leren van wat zich op dat moment voordoet. Vorige week regende het. Dan zijn ze er wel gewoon en kijken vol bewondering naar alle insecten die er met dat weer te zien zijn. Als begeleider kun je daar mooi op inspringen met een lesje over het goede werk dat regenwormen doen bijvoorbeeld.'

Worteltjes voor het oprapen

Hoewel kinderen uit de wijk Wittevrouwen in de regel wel een tuin(tje) tot hun beschikking hebben, blijken ze daar vaak niet meer te doen dan de plantjes wateren. 'Met een waterpistool!', zegt Flip als ik hem vraag wat hij thuis in de tuin allemaal doet. Bij de lessen die ze in de schooltuintjes van Grifsteede krijgen, leren ze hoe ze onkruid moeten wieden, hoe ze planten moeten zaaien of poten. En meer in het algemeen dat er een heel proces vooraf gaat aan het moment dat ze bijvoorbeeld worteltjes op hun bord krijgen.

Rimkje leert de kinderen hoe ze een slaplantje en een andijvieplantje moeten poten. En ze mogen worteltjes zaaien. Maar op mijn vraag hoe die worteltjes die ze net gezaaid hebben straks nou groeien, weet niemand eigenlijk het antwoord. 'Die liggen op de grond en dan kun je ze zo oprapen,' denkt Clara na lang peinzen. De kleuters mogen nu een voor een een gieter met water vullen en hun tuintjes water geven. Tot de zomervakantie mogen ze kennis over groeien en bloeien komen opdoen. 'Juist dat ervaringsgerichte aspect van dit project is heel belangrijk voor het leren,' zegt Tobias van der Zee. 'De kinderen hebben wel een vaag idee over het groeiproces van planten, maar hier bewerkstelligen ze met eigen handen dat plan-

ten en bloemen gaan groeien. En ze zien met eigen ogen hoe dat gaat.' Als ze dan ook nog mogen oogsten en groente mee naar huis mogen nemen, is het natuurlijk helemaal af.

'Kinderen blijven een verbondenheid voelen met hun tuintje en blijven vaak nog jarenlang komen om te kijken hoe het met 'hun' tuintje gaat,' zegt Asta Koolhaas. Zij is assistent medewerker en begeleidt onder meer ook schoolklassen op Grifsteede. 'En naast de essentiële aspecten van natuureducatie leren kinderen ook andere belangrijke dingen zoals geduld hebben, verzorgen, samenwerken en delen.'

Verantwoordelijkheid voor openbare ruimte

De openbare ruimte moet adequaat beheerd worden. Mensen verantwoordelijkheid bijbrengen voor de eigen leefomgeving, is een van de missies van de Groep Natuur- en Milieucommunicatie. Educatie is een goede manier om dat te bereiken. Die wordt op Grifsteede niet alleen geboden aan scholieren, maar ook aan particulieren. Zo zijn er vrijetijd kindertuinen (5 t/m 12 jaar met volwassen begeleider) en tuinen voor 'tuinbikkels' (8 t/m 12 jaar). Voor wie het geleerde even wil laten bezinken, is er na afloop de enorme en uitdagende speeltuin die aan de educatieve tuin grenst.

Slaplantjes poten.